

mgr Paulina Jezierska

ŚRODKI KARNE PRZEPADEK

ŚRODKI KOMPENSACYJNE

POZBAWIENIE PRAW PUBLICZNYCH

- art. 39 pkt 1 i art. 40 k.k.
- obejmuje:
 - utratę czynnego i biernego prawa wyborczego do organu władzy publicznej, organu samorządu zawodowego lub gospodarczego;
 - utratę prawa udziału w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości oraz do pełnienia funkcji w organach i instytucjach państwowych i samorządu terytorialnego lub zawodowego;
 - utratę posiadanego stopnia wojskowego i powrót do stopnia szeregowego;
 - utratę orderów, odznaczeń i tytułów honorowych;
 - utratę zdolności do uzyskania orderów, odznaczeń i tytułów honorowych w okresie trwania pozbawienia praw publicznych;
- Sąd może orzec w/w środek karny w razie skazania na karę pozbawienia wolności na czas **nie krótszy od lat 3** za przestępstwo popełnione w wyniku **motywacji zasługującej na szczególne potępienie**.

**ZAKAZ ZAJMOWANIA OKREŚLONEGO STANOWISKA,
WYKONYWANIA OKREŚLONEGO ZAWODU LUB
PROWADZENIA OKREŚLONEJ DZIAŁALNOŚCI
GOSPODARCZEJ** (art. 39 pkt 2 i art. 41 k.k.)

- ⊙ Zakaz zajmowania **określonego** stanowiska albo wykonywania określonego zawodu może być orzeczony przez sąd, jeżeli sprawca:
 - nadużył przy popełnieniu przestępstwa stanowiska lub wykonywanego zawodu albo
 - okazał, że dalsze zajmowanie stanowiska lub wykonywanie zawodu zagraża istotnym dobrom chronionym prawem.
- ⊙ Zakaz **prowadzenia określonej działalności gospodarczej**:
 - Sąd może orzec w razie skazania za przestępstwo popełnione w związku z prowadzeniem takiej działalności, jeżeli dalsze jej prowadzenie zagraża istotnym dobrom chronionym prawem.

ZAKAZ PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZANEJ Z WYCHOWANIEM, LECZENIEM, EDUKACJĄ MAŁOLETNIICH LUB OPIEKĄ NAD NIMI

- ⦿ Zakaz zajmowania **wszelkich** lub **określonych** stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi *na czas określony albo dożywotnio*
 - Sąd może orzec w razie skazania na karę pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo przeciwko życiu lub zdrowiu na szkodę małoletniego.
 - Sąd orzeka w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego
 - Sąd orzeka dożywotnio w razie ponownego skazania sprawcy w warunkach określonych w przepisie art. 41 § 1a k.k.

ZAKAZ PRZEBYWANIA W OKREŚLONYCH ŚRODOWISKACH LUB MIEJSCACH, KONTAKTOWANIA SIĘ Z OKREŚLONYMI OSOBAMI, ZBLIŻANIA SIĘ DO OKREŚLONYCH OSÓB LUB OPUSZCZANIA OKREŚLONEGO MIEJSCA POBYTU BEZ ZGODY SĄDU

- ⊙ Sąd może orzec zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu, jak również nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym,
 - w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego
 - lub inne przestępstwo przeciwko wolności oraz w razie skazania za umyślne przestępstwo z użyciem przemocy, w tym zwłaszcza przemocy wobec osoby najbliższej.
- ⊙ Zakaz lub nakaz może być połączony z obowiązkiem zgłaszania się do Policji lub innego wyznaczonego organu w określonych odstępach czasu, a zakaz zbliżania się do określonych osób - również kontrolowany w systemie dozoru elektronicznego.

ZAKAZ PRZEBYWANIA W OKREŚLONYCH ŚRODOWISKACH LUB MIEJSCACH, KONTAKTOWANIA SIĘ Z OKREŚLONYMI OSOBAMI, ZBLIŻANIA SIĘ DO OKREŚLONYCH OSÓB LUB OPUSZCZANIA OKREŚLONEGO MIEJSCA POBYTU BEZ ZGODY SĄDU

- ◎ Sąd orzeka zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu, jak również nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym,
 - razie skazania na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego.
- ◎ Zakaz lub nakaz może być połączony z obowiązkiem zgłaszania się do Policji lub innego wyznaczonego organu w określonych odstępach czasu, a zakaz zbliżania się do określonych osób - również kontrolowany w systemie dozoru elektronicznego.

ZAKAZ PRZEBYWANIA W OKREŚLONYCH ŚRODOWISKACH LUB MIEJSCACH, KONTAKTOWANIA SIĘ Z OKREŚLONYMI OSOBAMI, ZBLIŻANIA SIĘ DO OKREŚLONYCH OSÓB LUB OPUSZCZANIA OKREŚLONEGO MIEJSCA POBYTU BEZ ZGODY SĄDU

- Sąd może orzec zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu dożywotnio w razie ponownego skazania sprawcy w warunkach określonych w § 2.
- Zakaz lub nakaz może być połączony z obowiązkiem zgłaszania się do Policji lub innego wyznaczonego organu w określonych odstępach czasu, a zakaz zbliżania się do określonych osób - również kontrolowany w systemie dozoru elektronicznego.
- Orzekając zakaz zbliżania się do określonych osób, sąd wskazuje odległość od osób chronionych, którą skazany obowiązany jest zachować.

ZAKAZ WSTĘPU NA IMPREZĘ MASOWĄ

- Sąd może orzec zakaz wstępu na imprezę masową:
 - jeżeli przestępstwo zostało popełnione w związku z taką imprezą lub
 - w razie skazania za występki o charakterze chuligańskim,
 - a udział sprawcy w imprezach masowych zagraża dobrom chronionym prawem.
- Sąd orzeka w wypadkach wskazanych w ustawie:
 - Art. 66 Ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych

Wobec sprawców przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu oraz przestępstw, o których mowa w art. 222-224 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1600, z późn. zm.), popełnionych w związku z masową imprezą sportową, w tym meczem piłki nożnej, lub o których mowa w art. 59-61 niniejszej ustawy, sąd orzeka zakaz wstępu na imprezę masową.

ZAKAZ WSTĘPU NA IMPREZĘ MASOWĄ

- Obejmuje:
 - wszelkie imprezy masowe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - mecze piłki nożnej rozgrywane przez polską kadrę narodową lub polski klub sportowy poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
- Orzekając zakaz wstępu na imprezę masową za czyn popełniony w związku z imprezą masową, sąd może orzec **obowiązek** przebywania skazanego w czasie trwania niektórych imprez masowych objętych zakazem w miejscu stałego pobytu lub w innym wyznaczonym miejscu, z zastosowaniem systemu dozoru elektronicznego.
- ***Co jeśli wykonanie w/w obowiązku jest niemożliwe lub orzeczenie niecelowe?***
- Sąd orzeka zakaz wstępu na imprezę masową oraz obowiązek przebywania skazanego w czasie trwania niektórych imprez masowych objętych zakazem w miejscu stałego pobytu lub w innym wyznaczonym miejscu, z zastosowaniem systemu dozoru elektronicznego w razie **ponownego** skazania sprawcy za przestępstwo popełnione w związku z imprezą masową.

ZAKAZ WSTĘPU NA IMPREZĘ MASOWĄ

- ◉ W szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może orzec, że po upływie okresu, na który orzeczono **obowiązek** przebywania skazanego w czasie trwania niektórych imprez masowych objętych zakazem w miejscu stałego pobytu lub w innym wyznaczonym miejscu, z zastosowaniem systemu dozoru elektronicznego, skazany będzie **obowiązany** do stawiennictwa w czasie trwania niektórych imprez masowych objętych zakazem w jednostce organizacyjnej Policji lub w miejscu określonym przez właściwego, ze względu na miejsce zamieszkania skazanego, komendanta powiatowego, rejonowego lub miejskiego Policji.
- ◉ Łączny czas stosowania w/w obowiązków nie może przekroczyć okresu orzeczonego wobec skazanego zakazu wstępu na imprezę masową.
- ◉ Obowiązki orzeka się w miesiącach i latach.
 - **obowiązek** przebywania skazanego w czasie trwania niektórych imprez masowych objętych zakazem w miejscu stałego pobytu lub w innym wyznaczonym miejscu, z zastosowaniem systemu dozoru elektronicznego – 6-12 miesięcy;
 - **Obowiązek** stawiennictwa w czasie trwania niektórych imprez masowych objętych zakazem w jednostce organizacyjnej Policji lub w miejscu określonym przez właściwego, ze względu na miejsce zamieszkania skazanego, komendanta powiatowego, rejonowego lub miejskiego Policji – 6 miesięcy – 6 lat

ZAKAZ WSTĘPU DO OŚRODKÓW GIER I UCZESTNICTWA W GRACH HAZARDOWYCH

- ⊙ Sąd może orzec ten środek karny w razie skazania za przestępstwo popełnione w związku z urządzaniem gier hazardowych lub udziałem w nich.
- ⊙ Nie obejmuje uczestnictwa w loteriach promocyjnych.

NAKAZ OKRESOWEGO OPUSZCZENIA LOKALU ZAJMOWANEGO WSPÓLNIE Z POKRZYWDZONYM

- ⊙ W razie orzeczenia nakazu okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym za przestępstwa określone w rozdziałach XXV i XXVI sąd orzeka na ten sam okres zakaz zbliżania się do pokrzywdzonego.
- ⊙ Orzekając nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, sąd określa termin jego wykonania.

ZAKAZ PROWADZENIA POJAZDÓW

- ⊙ Sąd może orzec zakaz prowadzenia pojazdów określonego rodzaju w razie skazania osoby uczestniczącej w ruchu za przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, w szczególności jeżeli z okoliczności popełnionego przestępstwa wynika, że prowadzenie pojazdu przez tę osobę zagraża bezpieczeństwu w komunikacji.
 - Obligatoryjnie na okres nie krótszy niż 3 lata jeżeli w czasie popełnienia w/w przestępstwa sprawca był w stanie nietrzeźwości, pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia określonego w art. 173, art. 174 lub art. 177 k.k.

ZAKAZ PROWADZENIA POJAZDÓW

- Sąd **obligatoryjnie orzeka** zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w razie skazania za przestępstwo określone w:
 - 1) art. 178b lub art. 180a;
 - 2) art. 244, jeżeli czyn sprawcy polegał na niezastosowaniu się do zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych.
- Sąd **orzeka** zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych dożywotnio
 - w razie popełnienia przestępstwa określonego w art. 178a § 4 k.k.,
 - jeżeli sprawca w czasie popełnienia przestępstwa określonego w art. 173, którego następstwem jest śmierć innej osoby lub ciężki uszczerbek na jej zdrowiu, albo w czasie popełnienia przestępstwa określonego w art. 177 § 2 lub w art. 355 § 2 był w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia, chyba że zachodzi wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami.
- Sąd **orzeka** zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio w razie ponownego skazania osoby prowadzącej pojazd mechaniczny w warunkach określonych w § 3.

ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE

- ⊙ sąd może orzec świadczenie pieniężne na rzecz **Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej** w wysokości nieprzekraczającej 60 000 zł
 - odstępując od wymierzenia kary i
 - w wypadkach wskazanych w ustawie.
- ⊙ sąd orzeka świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy... w wysokości co najmniej 5 000 zł w razie skazania sprawcy za przestępstwo z art. 178a § 1, art. 179 lub art. 180 k.k.
- ⊙ sąd orzeka świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy... w wysokości co najmniej 10 000 zł w razie skazania sprawcy za przestępstwo z art. 178a § 4
- ⊙ maksymalna wysokość świadczenia – 60 000 zł.

PODANIE WYROKU DO PUBLICZNEJ WIADOMOŚCI

- Sąd może orzec podanie wyroku do publicznej wiadomości w określony sposób, jeżeli uzna to za celowe, w szczególności ze względu na społeczne oddziaływanie skazania, o ile nie narusza to interesu pokrzywdzonego.

OKRES OBOWIĄZYWANIA ŚRODKÓW KARNYCH

- O ILE USTAWA NIE STANOWI INACZEJ -

- Art. 39. Środkami karnymi są:
- 1) pozbawienie praw publicznych; /w latach; 1-10 lat/
- 2) zakaz zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej; /w latach; 1-15 lat/
- 2a) zakaz prowadzenia działalności związanej z wychowaniem, leczeniem, edukacją małoletnich lub z opieką nad nimi; /w latach; 1-15 lat/
- 2b) zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu; /w latach; 1-15 lat/
- 2c) zakaz wstępu na imprezę masową; /w latach; 2-6 lat/
- 2d) zakaz wstępu do ośrodków gier i uczestnictwa w grach hazardowych; /w latach; 1-10 lat/
- 2e) nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym; /w latach; 1-10 lat/
- 3) zakaz prowadzenia pojazdów; /w latach; 1-15 lat/

OKRES OBOWIĄZYWANIA ŚRODKÓW KARNYCH

- O ILE USTAWA NIE STANOWI INACZEJ -

- Art. 41a. [Fakultatywny lub obligatoryjny zakaz kontaktowania się] § 1. Sąd może orzec zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu, jak również nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego lub inne przestępstwo przeciwko wolności oraz w razie skazania za umyślne przestępstwo z użyciem przemocy, w tym zwłaszcza przemocy wobec osoby najbliższej. Zakaz lub nakaz może być połączony z obowiązkiem zgłaszania się do Policji lub innego wyznaczonego organu w określonych odstępach czasu, a zakaz zbliżania się do określonych osób - również kontrolowany w systemie dozoru elektronicznego. /w miesiącach; 3-12 miesięcy/
- § 2. Sąd orzeka zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu, jak również nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, w razie skazania na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego. Zakaz lub nakaz może być połączony z obowiązkiem zgłaszania się do Policji lub innego wyznaczonego organu w określonych odstępach czasu, a zakaz zbliżania się do określonych osób - również kontrolowany w systemie dozoru elektronicznego. /w miesiącach; 3-12 miesięcy/

OKRES OBOWIĄZYWANIA ŚRODKÓW KARNYCH - O ILE USTAWA NIE STANOWI INACZEJ -

- ⦿ Pozbawienie praw publicznych, zakazy i nakaz obowiązują od uprawomocnienia się orzeczenia.
- ⦿ Okres, na który orzeczono zakazy, nie biegnie w czasie odbywania kary pozbawienia wolności, chociażby orzeczonej za inne przestępstwo.
- ⦿ Okres, na który orzeczono pozbawienie praw publicznych za dane przestępstwo, nie biegnie w czasie odbywania kary pozbawienia wolności za to przestępstwo.
- ⦿ Zakaz prowadzenia pojazdów - obowiązek zwrotu dokumentu uprawniającego do prowadzenia pojazdu; do chwili wykonania obowiązku okres, na który orzeczono zakaz, nie biegnie.

PRZEPADEK PRZEDMIOTÓW

- Przesłanki orzekania:
 - **Obligatoryjnie** – przedmioty pochodzące bezpośrednio z przestępstwa.
 - **Fakultatywnie** – (w wypadkach przewidzianych w ustawie obligatoryjnie) – przedmioty, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia przestępstwa, chyba że przepadek tychże przedmiotów byłby niewspółmierny do wagi popełnionego czynu -> sąd w takim przypadku może orzec zamiast przepadku nawiązkę na rzecz Skarbu Państwa.
 - Sąd może orzec przepadek równowartości przedmiotów pochodzących bezpośrednio z przestępstwa lub przedmiotów, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia przestępstwa jeżeli orzeczenie przepadku nie jest możliwe.
 - Przepadku przedmiotów nie orzeka się, jeżeli podlegają one zwrotowi pokrzywdzonemu lub innemu uprawnionemu podmiotowi.
- Jeżeli przedmioty nie stanowią własności sprawcy, ich przepadek można orzec tylko w wypadkach przewidzianych w ustawie; w razie współwłasności orzeka się przepadek udziału należącego do sprawcy lub przepadek równowartości tego udziału.

PRZEPADEK PRZEDSIĘBIORSTWA

- W razie skazania za przestępstwo, z którego popełnienia sprawca osiągnął, chociażby pośrednio, korzyść majątkową znacznej wartości, sąd może orzec przepadek **przedsiębiorstwa stanowiącego własność sprawcy albo jego równowartości**, jeżeli przedsiębiorstwo służyło do popełnienia tego przestępstwa lub ukrycia osiągniętej z niego korzyści.
- W razie skazania za przestępstwo, z którego popełnienia sprawca osiągnął, chociażby pośrednio, korzyść majątkową znacznej wartości, sąd może orzec przepadek **niestanowiącego własności sprawcy przedsiębiorstwa osoby fizycznej albo jego równowartości**, jeżeli przedsiębiorstwo służyło do popełnienia tego przestępstwa lub ukrycia osiągniętej z niego korzyści, a jego właściciel chciał, aby przedsiębiorstwo służyło do popełnienia tego przestępstwa lub ukrycia osiągniętej z niego korzyści albo, przewidując taką możliwość, na to się godził.

PRZEPADEK PRZEDSIĘBIORSTWA

- ⦿ W razie współwłasności przepadek orzeka się z uwzględnieniem woli i świadomości każdego ze współwłaścicieli i w ich granicach.
- ⦿ Przepadku nie orzeka się, jeżeli:
 - byłoby to niewspółmierne do wagi popełnionego przestępstwa, stopnia zawinienia oskarżonego lub motywacji i sposobu zachowania się właściciela przedsiębiorstwa,
 - szkoda wyrządzona przestępstwem lub wartość ukrytej korzyści nie jest znaczna wobec rozmiaru działalności przedsiębiorstwa.
- ⦿ Możliwość odstąpienia przez Sąd od orzeczenia przepadku niestanowiącego własności sprawcy przedsiębiorstwa osoby fizycznej albo jego równowartości w innych, szczególnie uzasadnionych przypadkach, kiedy byłby on niewspółmiernie dolegliwy dla właściciela przedsiębiorstwa.

PRZEPADEK KORZYŚCI MAJĄTKOWEJ LUB JEJ RÓWNOWARTOŚCI

- ⦿ Sąd orzeka przepadek korzyści majątkowej lub jej równowartości, jeżeli sprawca osiągnął z popełnienia przestępstwa, chociażby pośrednio, korzyść majątkową niepodlegającą przypadkowi przedmiotów wymienionych w art. 44 § 1 lub 6 k.k.
- ⦿ Przepadku nie orzeka się w całości lub w części, jeżeli korzyść lub jej równowartość podlega zwrotowi pokrzywdzonemu lub innemu podmiotowi.
- ⦿ Za korzyść majątkową osiągniętą z popełnienia przestępstwa uważa się także pożytki z rzeczy lub praw stanowiących tę korzyść.

PRZEPADEK KORZYŚCI MAJĄTKOWEJ LUB JEJ RÓWNOWARTOŚCI

- ⊙ W razie skazania za przestępstwo,
 - z którego popełnienia została osiągnięta, chociażby pośrednio, korzyść majątkowa znacznej wartości,
 - albo **przestępstwo**, z którego została lub mogła zostać osiągnięta, chociażby pośrednio, korzyść majątkowa, **zagrożone karą pozbawienia wolności, której górna granica jest nie niższa niż 5 lat**,
 - lub popełnione w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa

za korzyść uzyskaną z popełnienia przestępstwa uważa się mienie, które sprawca objął we władanie lub do którego uzyskał jakikolwiek tytuł w okresie 5 lat przed popełnieniem przestępstwa do chwili wydania chociażby nieprawomocnego wyroku, chyba że sprawca lub inna zainteresowana osoba przedstawi dowód przeciwny.

PRZEPADEK KORZYŚCI MAJĄTKOWEJ LUB JEJ RÓWNOWARTOŚCI

- ⦿ Jeżeli mienie stanowiące korzyść uzyskaną z popełnienia przestępstwa, o którym mowa w 45 § 2 k.k., zostało przeniesione na osobę fizyczną, prawną lub jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, faktycznie lub pod jakimkolwiek tytułem prawnym, uważa się, że rzeczy będące w samoistnym posiadaniu tej osoby lub jednostki oraz przysługujące jej prawa majątkowe należą do sprawcy, chyba że na podstawie okoliczności towarzyszących ich nabyciu nie można było przypuszczać, że mienie to, chociażby pośrednio, pochodziło z czynu zabronionego.
- ⦿ W razie współwłasności orzeka się przepadek udziału należącego do sprawcy lub przepadek równowartości tego udziału.

SZCZEGÓLNE PRZYPADKU PRZEPADKU

- Sąd może orzec przepadek:
 - jeżeli społeczna szkodliwość czynu jest znikoma,
 - w razie warunkowego umorzenia postępowania,
 - w razie stwierdzenia, że sprawca dopuścił się czynu zabronionego w stanie niepoczytalności (art. 31 § 1 k.k.),
 - jeżeli zachodzi okoliczność wyłączająca ukaranie sprawcy czynu zabronionego.
- Jeżeli zebrane dowody wskazują, że w razie skazania zostałby orzeczony przepadek, sąd może go orzec także w razie śmierci sprawcy, umorzenia postępowania z powodu jego niewykrycia, a także w przypadku zawieszenia postępowania w sprawie, w której nie można ująć oskarżonego albo oskarżony nie może brać udziału w postępowaniu z powodu choroby psychicznej lub innej ciężkiej choroby.

OBOWIĄZEK NAPRAWIENIA SZKODY

Art. 46.

- § 1. W razie skazania sąd **może** orzec, a na wniosek pokrzywdzonego lub innej osoby uprawnionej orzeka, **stosując przepisy prawa cywilnego**, obowiązek naprawienia, w całości albo w części, wyrządzonej przestępstwem szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę; **przepisów prawa cywilnego o możliwości zasądzenia renty nie stosuje się**.
- § 2. Jeżeli orzeczenie obowiązku określonego w § 1 jest znacznie utrudnione, sąd **może** orzec zamiast tego obowiązku **nawiązkę w wysokości do 200 000 złotych** na rzecz pokrzywdzonego, a w razie jego śmierci w wyniku popełnionego przez skazanego przestępstwa nawiązkę na rzecz osoby najbliższej, której sytuacja życiowa wskutek śmierci pokrzywdzonego uległa znacznemu pogorszeniu. W razie gdy ustalono więcej niż jedną taką osobę, nawiązki orzeka się na rzecz każdej z nich.
- § 3. Orzeczenie odszkodowania lub zadośćuczynienia na podstawie § 1 albo nawiązki na podstawie § 2 nie stoi na przeszkodzie dochodzeniu niezaspokojonej części roszczenia w drodze postępowania cywilnego.

NAWIĄZKA (ART. 47 K.K.)

- ◎ Sąd może orzec nawiązkę na rzecz **Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej**
 - w razie skazania sprawcy za **umyślne** przestępstwo przeciwko życiu lub zdrowiu albo za inne przestępstwo umyślne, którego skutkiem jest śmierć człowieka, ciężki uszczerbek na zdrowiu, naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia.
- ◎ W razie skazania sprawcy za przestępstwo przeciwko środowisku sąd może orzec nawiązkę na rzecz **Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej**, o którym mowa w art. 400 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1396, z późn. zm.).

NAWIĄZKA (ART. 47 K.K.)

- ◎ Sąd może orzec nawiązkę w wysokości do 1 000 000 złotych na rzecz pokrzywdzonego lub Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej
 - w przypadku zakaz orzekania przepadku przedsiębiorstwa stanowiącego własność sprawcy albo jego równowartości oraz w przypadku zakazu orzekania przepadku przedsiębiorstwa osoby fizycznej niestanowiącego własności sprawcy albo jego równowartości (art. 44a § 4 i 5 k.k.)
 - w przypadku odstąpienia od orzeczenia przepadku przedsiębiorstwa osoby fizycznej niestanowiącego własności sprawcy albo jego równowartości (art. 44a § 6 k.k.)

NAWIĄZKA (ART. 47 K.K.)

- Sąd **orzeka** nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego, a w razie jego śmierci w wyniku popełnionego przez skazanego przestępstwa nawiązkę na rzecz osoby najbliższej, której sytuacja życiowa wskutek śmierci pokrzywdzonego uległa znacznemu pogorszeniu, w razie skazania sprawcy za przestępstwo:
 - **sprowadzenia katastrofy w komunikacji (art. 173 k.k.)**
 - **sprowadzenia bezpośredniego niebezpieczeństwa katastrofy (art. 174 k.k.)**
 - **spowodowania wypadku w komunikacji (art. 177 k.k.)**
 - **wypadku komunikacyjnego (art. 355 k.k./cz. wojskowa)**jeżeli sprawca był w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia,
- W razie gdy ustalono więcej niż jedną taką osobę, nawiązki orzeka się na rzecz każdej z nich.
- Jeśli ustalenie takiej osoby nie jest możliwe, sąd orzeka nawiązkę na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.
- Sąd orzeka nawiązkę w wysokości co najmniej 10 000 złotych.

NAWIĄZKA (ART. 47 K.K.)

- ⦿ W szczególnie uzasadnionych okolicznościach, gdy wymierzona nawiązka powodowałaby dla sprawcy uszczerbek dla niezbędnego utrzymania siebie i rodziny lub gdy pokrzywdzony pojednał się ze sprawcą, sąd może ją wymierzyć w wysokości niższej niż 10 000 złotych.
- ⦿ Jeżeli sąd orzekł obowiązek naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w wysokości wyższej niż 10 000 złotych to nie orzeka się nawiązki, o której mowa w art. 47 § 3 k.k.
- ⦿ **Granice nawiązki – do 100 000 zł**, chyba że ustawa stanowi inaczej:
 - Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt
 - Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach
 - Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach